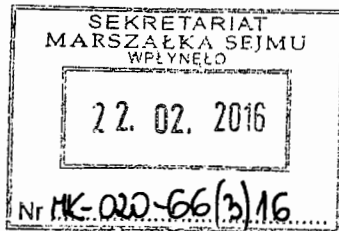

Warszawa, dnia 19 lutego 2016 r.

L.dz. FZZ VIII 481/19/02/16

Pan
Marek Kuchciński

*Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej*

OPINIA PRAWNA

dotycząca poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o związkach zawodowych oraz ustawy – Kodeks pracy

W odniesieniu do przesłanego projektu zmiany ustawy o związkach zawodowych oraz ustawy – Kodeks pracy poniżej wskazuję uwagi do proponowanych zmian w przedmiotowych aktach prawnych:

- art. 13 pkt 10 ustawy - obowiązek wskazania w statucie organizacji związkowej źródła finansowania działalności związku, sposób ustanawiania i zbierania składek członkowskich oraz zasady prowadzenia gospodarki finansowej związku.

Aktualnie obowiązująca ustawa o związkach zawodowych wskazuje obowiązek wskazania w statucie źródeł finansowania związku oraz sposób ustanawiania składek członkowskich. Opiniowany projekt ustawy nie wpłynie na polepszenie przejrzystości stanu finansów związków zawodowych, gdyż rachunkowość prowadzona jest na zasadach ogólnych wynikających z ustawy o rachunkowości. Ponadto zwrócić należy uwagę na fakt, że ustalenie zasad gospodarki finansowej są wyłączną kompetencją właściwego podmiotu i nie wymaga to odrębnego uregulowania ustawowego.

- art. 32 ust. 3 oraz art. 25 ust. 2 ustawy - odebranie prawa do wynagrodzenia z tytułu stosunku pracy pracownikowi zwolnionemu od pracy zawodowej na czas niezbędny do wykonania doraźnej czynności wynikającej z jego funkcji związkowej w zakładzie pracy i poza nim.

Dotychczasowe uregulowania ustawy o związkach zawodowych dają prawo pracownikowi do zwolnienia z pracy zawodowej na czas niezbędny do wykonania doraźnej czynności wynikającej z jego funkcji związkowej w zakładzie pracy i poza nim. Zwolnienie takie odbywa się za wynagrodzeniem. Wprowadzenie zapisu wynikających z projektu ustawy wpłynie negatywnie na działalność związkową chociażby biorąc pod uwagę kwestie finansowe danej organizacji związkowej.

Proponowana zmiana spowoduje brak wynagrodzenia dla pracownika, który podczas takiej „doraźnej czynności” negocjuje indywidualne i zbiorowe prawa pracownicze nie tylko dla członków związku, ale dla wszystkich pracowników danego zakładu pracy

FORUM ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

(patrz art. 7 ustawy - w zakresie praw i interesów zbiorowych związku zawodowe reprezentują wszystkich pracowników, niezależnie od ich przynależności związkowej). Zakładowe/międzyzakładowe organizacje związkowe na szczeblu zakładu pracy są niejednokrotnie jedyną instytucją, która „walczy” o prawa i godność pracowników.

- art. 33 ustawy - odebranie organizacjom związkowym prawa do pomieszczeń na działalność związkową.

Projekt ustawy spowoduje utrudniony dostęp do pomieszczeń na cele organizacji związkowej lub wręcz uniemożliwi taki dostęp, gdyż zwolnią pracodawcę z obowiązku wskazania takich pomieszczeń.

Odebranie zakładowym/międzyzakładowym organizacjom związkowym prawa do pomieszczenia na terenie zakładu pracy spowoduje, że tego typu spotkania odbywać się będą w miejscach bliżej nieokreślonych. Ze względu na ograniczone środki finansowe uniemożliwi to pracownikom udział w spotkaniach, a wszelkie ewentualne posiedzenia poza zakładem pracy narażą pracowników na dodatkowe koszty.

- art. 33¹ ustawy - odebranie organizacjom związkowym prawa żądania od pracodawcy pobierania składek związkowych od pracowników;

W tym przypadku również wyraźnie widoczny jest cel zmian – zniesienie z pracodawcy obowiązku pobierania składek związkowych z wynagrodzenia pracownika na rzecz wprowadzenia możliwości zawarcia porozumienia w tym zakresie.

- art. 34¹ ustawy - odebrania prawa do wynagrodzenia pracownikom pełniącym funkcję w międzyzakładowej organizacji związkowej

Proponowana zmiana w sposób znaczący wpłynie na sytuację finansową danego pracownika i organizacji związkowej.

- dodany rozdział 4a (art. 34³ i art. 34⁴ ustawy) - wprowadzenie jawności gospodarki finansowej związków zawodowych i podawanie sprawozdań finansowych do publicznej działalności poprzez umieszczenie na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw pracy

Działalność finansowa związków zawodowych podlega kontroli zarówno ze strony organów statutowych, ale również organów podatkowych. Brak jest więc podstaw do tego, aby sprawozdania finansowe były podawane do publicznej wiadomości, tym bardziej że nie są to środki pochodzące, ani z dotacji ani subwencji.

- art. 258 § 2 Kodeksu pracy - obowiązek równego ponoszenia przez pracodawcę i zakładową organizację związkową kosztów związanych z działalnością na terenie zakładu pracy komisji pojednawczej wraz z równowartością utraconego wynagrodzenia za czas nieprzepracowany przez pracownika w związku z udziałem w postępowaniu pojednawczym.

FORUM ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

Proponowany zapis wprowadza dodatkowe koszty dla organizacji związkowej. Istnienie komisji pojednawczej w większej mierze leży w interesie pracodawców, dlatego przenoszenie kosztów na organizacje związkowe jest niczym nie uzasadnione.

Reasumując, proponowane zapisy nie tyle wkraczają w niezależność związków zawodowych, ale są swoistego rodzaju ingerencją organów państwowych w działalność nie tylko organizacji związkowych, ale również pracodawców, a przez to dezawuowanie dialogu autonomicznego.

Zmiany zaproponowane w poselskim projekcie ustawy mają charakter typowo finansowy, których celem jest osłabienia pozycji związków zawodowych w stosunku do pracodawców. Jedną z najbardziej radykalnych zmian miałyby być odebranie wynagrodzenia pracownikom zwolnionym z obowiązku świadczenia pracy na czas doraźnych czynności związkowych bądź na czas pełnienia funkcji związkowych. Działalność związkowa, polegająca na walce o prawa pracownicze ma być świadczone nieodpłatnie na zasadzie wolontariatu.

Ponadto zniesienie z pracodawców obowiązku zapewnienia pomieszczenia organizacji związkowej może utrudnić, a wręcz w niektórych przypadkach uniemożliwić spotkania związkowe, które są niezbędne w codziennej działalności organizacji związkowych i zmusić do ponoszenia kosztów związanych z wynajmowaniem pomieszczeń na takie spotkania.

Proponowane zmiany wyraźnie uderzają w pozycję związków zawodowych i mają na celu pozbawienia ich dotychczasowych uprawnień. Ponadto wiążą się z przerzucaniem części kosztów działalności z pracodawców na związki zawodowe.

Z poważaniem

Dorota Gardias
Dorota Gardias
PRZEWODNICZĄCA
FORUM ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH